

Sonca bi štel

Božo Hlastec

SONCA BI ŠTEL

Božo Hlastec

Biblioteka „Iovia Botivo“
Knjiga 3

Naslov
SONCA BI ŠTEL

Autor
Božo Hlastec

Nakladnik
Gradska knjižnica i čitaonica
„Mladen Kerstner“ Ludbreg

Uredila
Lidija Novosel, prof.

Lektorirala
Martina Mesek, prof.

Tiskano uz potporu Grada Ludbrega

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem **001014550**.

ISBN 978-953-8190-01-8

SONCA BI ŠTEL

Božo Hlastec

Ludbreg, siječanj 2019.

PREDGOVOR

Ludbreški pjesnik Božo Hlastec svojim je kajkavskim pjesmama zadužio naš kraj, oživotvorivši u njima naš gradić, jezik i kulturni identitet. Ludbreg se nastoji sa zahvalnošću odnositi prema Hlastecovu radu, stoga Gradska knjižnica i čitaonica „Mladen Kerstner“ Ludbreg već šestu godinu obilježava obljetnicu njegova rođenja manifestacijom koja je tijekom godina prerasla u Dane Bože Hlasteca kojima se oživljava Hlastecovo pjesništvo, ali i potiče i njeguje stvaralaštvo na kajkavštini. Godine 2015. u svojoj je ediciji *Ludbreška razglednica* Knjižnica objavila i brošuru *Božo Hlastec – ludbreški pjesnik* u kojoj je obuhvaćen njegov život i pjesništvo. Zahvaljujući blagonaklonosti Hlastecove kćeri, gospođe Jasminke Hlastec-Funde koja je Knjižnici darovala Hlastecovu ostavštinu, vrijedne bilježnice, rukopise i zapise, ove godine u sklopu manifestacije posvećene Hlastecu Knjižnica objavljuje zbirku Hlastecovih dosada neobjavljenih kajkavskih pjesama pod naslovom *Sonca bi štel*.

Svakako valja istaknuti kako su na prepisivanju Hlastecovih rukopisa neumorno radili i sama gospođa Jasminka Hlastec-Funda i nekadašnji ludbreški učitelj, kulturni djelatnik i znalac ludbreškog dijalekta gospodin Stjepan Belović. Njihova je velika zasluga u realizaciji zbirke. Gospodin Belović je još tijekom 2015. godine s izrazitom pažnjom i jezično autentično digitalizirao gotovo dvjesto Hlastecovih pjesama, što je bio temelj i polazišna točka uređivanja ove knjige.

U prvom dijelu zbirke nalaze se Hlastecove rane pjesme, uglavnom iz pedesetih i dvije iz sedamdesetih godina prošlog stoljeća, koje nisu ušle ni u jednu od njegovih dosadašnjih objavljenih zbirki, a koje itekako zavrjeđuju da ih se otrgne zaboravu i da dalje žive u čitanju i sjećanju. U

njima se zrcale svi oni temeljni motivi Hlastecova pjesništva: to su pjesme direktno posvećene njegovim najmilijima, supruzi i kćeri, a govore o odanosti, posvećenosti i svjesnosti da se baš nikad ne smiju propuštati prilike iskazivanja ljubavi i topline obitelji, svojim bliskima. Nadalje, pjesme po kojima se Hlastec uklapa u kontekst zavičajnih pjesnika, ukorijenjenih u prirodu svoga kraja iz koje pejzažnim motivima, počesto personificiranima, progovaraju o općeljuskim strepnjama i preispitivanjima. U zavičajnim slikama, mirisima i okusima krajolik je tek odslik pjesnikove unutrašnjosti, u nokturalnom će ugođaju, kraj vode, u žetvi, *trninama* i posjećenju lipi progovoriti slutnja i strepnja uznemirenog i nostalgičnog lirskog ja. A onda, pjesnik će progovoriti o ljudima, u pjesmama različitih tonaliteta: od onih humorističkih do žestokih, žučljivih, u rasponu od bučno komičnog pa tiho potresnog do snažno ukazujućeg na ljudske jale i nedosljednosti (*I ludi su ludi/ Jen drugoga guši*). Moguće je iščitati i intertekstualnu relaciju s najznačajnijim hrvatskim kajkavskim pjesnicima: tu su Domjanićeve *krvave ciklame*, a ako je Galović sa svojim subesjednikom, sudrugom i drugim ja – *kostanjem* progovorio o neumitnoj prolaznosti i nemogućnosti povratka na staro, to je isto rezignirano zaključio Hlastec u svom imaginarnom dijalogu sa *šefekom* (*Kaj češ mladost dide žurno*). Taj gotovo jesenjinovski patos na kajkavski način, ta čeznutljivost za povratkom domu, u stanje nevine, neiskvarene topline i dobrote, koju je nemoguće u potpunosti postići (*Ja sem to vidite/ Al jeden del od mene*), ta teško zatomljena sjeta – sve to izbija iz Hlastecovih ranih, u ovoj zbirci objelodanjenih stihova.

Drugi dio sačinjava pravo neotkriveno blago, jedan posve novi vid Hlastecova stvaralaštva – njegove *dečinske popevke*, pjesme koje je autor stvarao inspiriran svojim unucima. Pravo su otkriće – pjevne, razigrane, stilski dotjerane i zvuč-

ne, ritmički skladne. Često poprimaju ton brojalice, dječje bajalice, u njima se pojavljuju igre riječima i male jezične bravure, čime Hlastec i na ovaj način dokazuje bogatstvo i intrigantnost sočne kajkavske fraze (*kukovačo prostačo, šojko lampaćo, sovo modračo, vrano brblačo, raco trcačo i sra-ko tračlačo...*). Neke su prave male pjesničke basne, zanimljive i primamljive u dječjem svijetu, a negdje će lirski subjekt zauzeti dječju perspektivu malih seoskih mudrijaša dotaknutih težinom života. Tako će oživjeti autentični, *domači* seoski život viđen očima djeteta. I ove su pjesme zavrijedile da ih se iščitava, da ih se izvodi i interpretira, posebno u dječjem stvaralaštvu, stoga će zasigurno biti poticajne u čuvanju i kreativnom njegovanju kajkavštine u vrtićima i školama.

Namjera izdavanja ove zbirke jest (o)čuvanje Hlastecove ostavštine, što je ujedno i čuvanje naše tradicije, kajkavske riječi koja ne smije zamrijeti unatoč i usprkos nametnutim globalizacijskim i otuđujućim obrascima suvremenosti, kao i želja da se njegova prisna i neposredna kajkavska poezija prenosi novim generacijama koje će, nadamo se, ipak znati prepoznati njezinu vrijednost. Uistinu, samo smo osluhnuli Hlastecove riječi: *Sonca mi srce hlapi/ Toploga sonca bi štel/ Žarečega kak negda je bilo... i – poslušali ga!*

Ludbreg, siječanj 2019.
Lidija Novosel, prof.

stare pesme

ANČICI I JASMINKI

Spomen

Vama drage moje sirote¹
To cvetje iz srca sem zbral
I dok ga dišale bote
Znale bote – da se sem vam dal

Veselje, srečo, soze – i srce boleče
Se lepo kaj meni ste dale
v popevke sem zvil srameče
I mesto mene njih bote imele.

23. I. 50.

[1] U to vrijeme autor je bio u istražnom zatvoru.

PREŠEL JE DAN

Pak je prešel dan
Priče tiščijo
Kosti bolijo
Na oči nede mi san

A tak bi štel spati
I senjati srečo
Zobit nesrečo
K sej droge dozvati

Al zame ne sreče
Bol se sprehoja
Sonce zahoja
Nit senja me neče

A vi droge sirote
Stale ste same
I pločete zame
Čekale me bote

Vi z menom trpiste
A srce vam ploče
I bol vas rastoče
Čkomiste

I srom vas je reči
Da sem zaprti
Da život je strti
Da ste v nesreči

13. II. 51.

ZNENADA SEM DOŠEL

Zenada sem se postavil
Prestrošeni si so se stali
Dok sem jih pozdravil
Gledijo me – neso verovali

Ja sem to vidite
Al jeden del od mene
Zaplakal sem kak dete
V drogem zagrljaju žene

Bili smo srečni si
Al soze sam teču – teču
Čez njih smo gledali mi
Budučnost našu i sreču

A de je naša mala
Pitam si ženo veselo
V zodnji je hiži zaspola
Sam to mi je još falelo

Samo tiho idi
Da se ne zbodi
Dej polukni samo
Kak si milo spi

Potlam boš jo gledal
Dok se bode stola
Čuli bomo v kuhnju
Dok nas bode zvola

11. I. 51.

ANČICI

Ja k tej se prikradam v noči
Dok se počiva i merno spi
I krv mi v srcu kipi
Z ljubavi za tebe v samoči

Se steze se pote ja znam
Se me sam k tebi vodijo
Zanavek ja ostal bi tam
Da srečne se senje rodijo

22. II. 51.

DOK SE ZMISLIM

Dok se zmislím prešlih dana
I proleča punih cveta
De je mladost rascvetana
Fnoga srečna prešla leta

Sikod sam je sonce grelo
Lubav na sakom korako
S kamena je cvetje cvelo
Srečo videl si i v mrako

O kak je sreče puno bilo
Vu devetem bil sem nebo
Dok sem našel drago milo
Ve me v duši trnci zebo

Dok se zmislím toga sega
I tek mojih dve siroti
Nesrečnog tog života moga
Pamet mi se ludi moti

13. I. 51.

KLETVA

Za se moke i kaštige
Kaj trpiš ti zame
Nek za navek s tvoje brige
kletva pone name

6. II. 51.

NESEM TE POSLUŠAL

Kulko pot sem te rasrdil
I malo sem bil doma
Nesem ti angel bil
Kulko pot si ostala soma

Nesem znal čuvati sreču
Kulko pot sem jo zbantuval sam
Dok nesem zapal v nesrečo
Ve stopram ju ceniti znam

I zmislil se tvojih reči
I prosila Bogom me klela
Ve vidim v svoji nesreči
Da sam si mi dobro štela

Se je to prešlo čez vuha
Sam z rokom sem mahnoti znal
Za dobro ni bilo posluha
Kesno je ve mi je žal

Posluhniti nesem te štel
Dok tiha je sreča cvela
Dok srce sem z ljubavi grel
Ve kesno je sreča je svela

4. II. 51.

NEBO SE PLAVI

Nebo se plavi
Rosa blešči
Na trovi
listje dršči

Sonce se zdiže
Zlotno žareče
Se bliže i bliže
K meni se šeče

Veter se med grane
Stiha zaletava
Grlice budi pospane
Jedna za drugom vletava

Trova se pori
Rosna zdihova
V senco se žori
Jasminkina² glova

Srečno si skoče
po rosni trovi
Rosa se stoče
I nebo se plovi

8. II. 51.

[2] Autorova kći.

NA POCEKO

Noč je bila
Mesečina kak den
Tenja ide stiho
Oči mi zaleva sen

Zvezde veselo trepečo
Mi na poceko sedimo
Mislimo na prošlo srečo
I v tenjo v noči gledimo

Mej se več drema joko
Dosta je kesno bilo
Glavo sam naslonil v mefko
Tvoje drago i toplo krilo

Veter je tiho zdihoval
Mesec čez noč se vleče
Na nas se čez granje nalokova
I merno dale se šeče

28. I. 51.

Ma počelo

No je lito
Meneine fat dan
Tenje idu stika
Dci mi poleva son

Zveck nescha trepeča
^{Samy} Ma na počelo zetim
Uishina no pšča pčča
I forer v uci pletimor

Hebr je lito pčičoval
Mene in uci se vleče
Ma uci se ualu kava
I dala pa uelva se tčiče

~~Do ta je uci kava lito~~
~~Kava je pčičoval ma jato~~
ma

Dremle mi se jato
?

Jedra en ga uoid v morda

PRI DRAVI

Zmazana je Drava
Zburkana se hiče
Po nji šojka plava
Sim i tam jo hiče

Veter drži jaki
Ludi v šojki zebru
Črni se oblaki
Shojajo na nebu

Na drugem se krojo
Melini belijo
Kotoči se vodi povdajo
I zvončeki zvonijo

Brodor v koči počiva
Napeta je Drava
V tunji brod se krivi
Da z vodom ne otplova

Samo Iva stari
Šojkom prepelava
Obraz mo se žari
Dravo pokorava

2. II. 51. (27. XII. 61.)

ŽETVA

Pod oštrom kosom
Žoto klasje leže
Nabirola srpom
V snoplje ga veže

Roke jim letijo
Niko niš ne viče
Za kosci žurijo
Če strnišče piče

Ropci se črleni
Na sonco prelevlo
A znoj im spečeni
Oči podleva

Drogo je to delo
Či i znoj je zleva
Se je tak veselo
I srce popeva

Bele bode mele
Kruha i koloči
Pune bojo zdele
Prfki selenaki

13. I. 50.

PEČENICE

Kraj ognja sedimo
Kuruza se žari
Poca i cmari
Stiha jo vrtimo

Več sline corijo
To prve pečenice
Pečejo ftice
Baš lepo dišijo

Dim se leno zdiže
I grize za oči
Da soza se toči
Al saki bi štel bliže

16. II. 51.

CIKLAME

Tam de se šume zelenijo
Šikare goste i seče
Ciklame z grmja dišijo
Kam tenja se komaj zavleče

A jo ih bum sejeno nabral
Na srco nek tvojem dišijo
Čez oblog bom tebi jih dal
Kak imam te rad nek ti velijo
Nej se pri tebi črlenijo

Lepe so kaj ne – krvave
I se tak tožno gledijo
To cvetje je ljubavi prave
Tak stori ludi velijo

LIPA

Lipa tu rasla je stora
Porob je samo ostal
Čuvala nas od sunčanog žora
Ko jo poseči je dal

Širila tu svoje je grane
Pune dišečega cveta
Čmele su dane i dane
Meda pobirale na leta

Ftičeki so gnezda pleli
Čudaj jih je bilo
Po granaj so popevali veseli
Popevko srečno i milo

Vuništili so je ludi
Domoči za peneze gladni
Bez srca nemilice hudi
Gorši neg tuđin gadni

Ne šumi na vetro više
Net prepoveda kak je negda znala
Nit njezine grane ne diše
Nema više debeloga hloda

9. I. 51.

ŠEFEK

Još navek stojiš
Ti moj šefek stari
Ve lepše zglediš
Neg dok smo te brali

Kulkopot sem obiral
Te šefeke medene
Kulkopot sem jesti znal
Još hruškice zelene

O kak srečen šumiš
Poznaš me sigurno
Čudno me nekak glediš
Kaj češ mladost dide žurno

Mi smo dvo jargani
V tej je snaga diva
Mladost v saki grani
V mej se toga skriva

A kak smo srečni bili
Dok smo bili mali
Bil sem v granaj skriti
Dok so mati zvali

NOČ JE

Se zmerom počiva

Tišina

Vura na storem tornjo

Odbroja

I noč se črneša biva

Polnoč prihaja

Saki se korak čuje na cesti

Ozvanja

Razdroženi cucki lojo

Goropadni

Sove pušu s pospanoga granja

TRNINE

Jesen je megle se vlečo
Trnine so zrele
Črne i debele
Skinčale sečo

Črni oblaki se vlečo
Kmični so dani
Tožni i pospani
Vrane prelečo

Črne po sečaj sedijo
Vu nju se vlečo
Kak črne trnine zgledijo
Al zobati ih nečo

Sam školci brstijo sečo
Kiselo se čombrijo
Al jih itak jeju

7. II. 51.

V ŽELEZNICI

Železnica huči čez noč
Se iskre po zroko letijo
To vroža tira jo moč
Dva joka se napri žorijo

Kak kola za koli bežijo
Vagoni skočo sim i tam
Ludi po klopaj spijo
Vozijo se kojekam

Sparno je nutri i smrdi
Po karbolo i znojo
Tu vuši jega – tak zgledi
A nojdeš i stenico koje

Tu sega moreš čuti
A največ bormeš loži
Da ti se v želocu muti
Dok balavec se koj koroži

6. II. 51.

SOSEDE

Prek plota so vikale
Tak kaj so sline letale
I nekaj so lepo smicale
Bormeš so i klele

Ti, ti, vikala je Jela
Nabrušena kak kostura
Zarulena i debela
Žena opčinskog pandura

Ti, ti, znate kaj
Čisto me je srom reči
Med nami je kraj
Ne dam ti se za nos vleči

Ti si kriva za nesrečo
Kaj me Miška neče
Kak cucek prek seče
K tej se čez plot vleče

No čakaj sam ti strašilo
Znala boš ti svoje
Dost je vezda toga bilo
Da ti Bože tvoje

Ti prokleta goba
Jel te som vrog žori
Je fina si ti roba
Da lojaš takve stvori

SEROMAK, VESELAK

Kaj zato če sem sam
Vu tuđem stranem svetu
Popevlem si, vesel sem
I lepo mi je na svetu kak čmeli na cvetu.

Za krajcerem idem od sela do sela
Čez šume, brege i dol
Dojdem i v selo na prelo
I nigdar ne stišče me bol.

Samo negda zmislím se
Roden hiže – mame
Teško mi je vrnot se
A znam da čeka na me.

Sirota je i čeka groša
Kaj v Božičo donesel bom dimo
Srečna bo kaj ne bo bosa
Čez dogo hudo zimo.

Seromonk veseloh

Kej sata ei sem pom
 Un fuctan otronan onetoj
 Popavlen, oi, vesel oem
 I lepa mi je na onetoj } Kat emeli na creta

Ia knjeeran idem od sela do sela
 Ces oime, lupel i obal
 Dujolan i on oelo na prelo
 I nigolan ne ahisee me bol.

Samo negota amishim se
 Povime kvze - mame
 Tasho mi je onot se
 A onom da zaka nome

Sivata je i icla groza
 Kej k Bairda donnel bom dima
 Sreina bo kej nabo boia
 Ces daga kvho rima

LUDI

Zgubil sem se
Srečo mladost življenje
I nigdor se vrnolo ne
V srce moje veselje

O kamoli sreče
Da sem predi krepal
Kak ščenje kraj seče
Bor nikaj nej znal

Al osud je ludi
Kosi toče ruši
I ludi so ludi
Jen drugoga guši

I ja se dušim
Srce sreči žudi
Pločem i trpim
Veselijo se ludi

Zlobno se cere nesreči
Ogovorajo šepčo kude
A isto jih more zateči
Al ne treba gledat na lude

31. I. 51.

SE STE MI ZELI

Zeli ste mi srečo
Mladost i poštenje
Doli bol nesrečo
Zemite si i življenje

Premalo sem još pretrpel
Kaj veliste nato
V brigo sem vas morti del
Pak čakate zato

O kak vas dobro znam
Poniženja treba više
Vmreti je treba znam
Polevko – stiha tiše

Pa nek se puni čaša
Čemera boli i toge
Gda je vola vaša
A moje sirote boge

O daj počí togo
Ti srce moje bolno
Da ne vidim tožno
Drogo si nevolno

10. II. 51.

SAKOMO BO KRAJ

Kuliko se pretrpi
Za te život goli
Kak se za njega strepi
Kulko se preboli

Pitaš se zakaj
Bar je živet smeti
Sakom dojde kraj
Sakomo bo vmreti

Prej zato trpiš
Dok sonce se zgašuje
Z boli ga glediš
A život se truže

I jednoga dana
Dok boš sreči išel
Pokla bode grana
Ti se boš razišel

Niš te ne ostalo
Zemle jena gruda
I pepela malo
Bez pravde i suda

Unda bomo si jednaki
Nitko ne nad nami
Stiha bode prhel saki
Sami bomo – sami

11. II. 51.

PODREZANA KRILA

Podrezali so ti krila
Pok se pločeš zato
A se so ti bila
No ni nikaj zato

Ve po zemli hodaš
Po kaluži i blato
S črnom togom brodiš
Ali nikaj zato

Strpeti se treba
Nazoj bojo zrosla
Letel boš pod nebo
So bo toga zgosla

Celi boš preletel kraj
Slobodne so visine
Znal boš da ne doli raj
Da se v glibo gine

13. II. 51.

SONCA BI ŠTEL

Črne se šume zelenijo
Trova još merno spi
V rosi se veje bleščijo
Sonca mi srce hlapi

Toploga sonca bi štel
Žarečega kak negda je bilo
Na njem bi togo zagrel
Morti bi jo rastopilo

Zmržjeno srce mi steže
I nikak neče tpostiti
Kak šklopec dušo mi veže
Tu nemreš zbeči nit otiti

Proleče drago dohaja
I ja bi osetiti štel
Znovič srečo do kraja
Na sonco srce bi grel

25. II. 51.

RUJAN

Meglina jesen čez dežd jaše
Na konju poškroplenom
Od blata.
I ja jašem čez jesen življenja
Sam, bez pajdaša
I brata.
Veter smiče kak z bičem
Zabija krugle deždene vu oči.
Bliščo se ognji neba
I strela žveplena kak v srcu
Mi počī.
Čutim de v jeseni se mine
Cvokoču na deždo jali
Nesprani.
De se so moje senje
Jesenska kaluža na peti
Razlokani.

...

Na hmiranju listje cvete
Rujanski so bregi ožarene
Glave.
O, gdo bo od nas k leto
V rujno gledel te dalšine
Plave i krvave.

24. IX. 77.

VETER

Veter cvili v granju šume
Kak da sto je
Narikači
Plačuč stane, jovče, likče,
Pak se spušča
Po smugači
V drago zide, težko sopi
Gori doli po nji
fuli
Kak zgubljeni človek v megli
za nestalom srečom
tuli

25. IX. 70.

25-ix-47.
Sember

(26)

Vetar ?

Vetar evili v grozja šunre
kak da sta je

marikači

Placūe ptane, jovee likēe,

pak se spuše

po smugēi.

V drogi ^{zide} ~~stane~~, kōko sopi

gori dobi pa nji

fuli

Kak egubleni človek v mepli

so nestalom siccim

fuli.

dečinske popevke

SI DOŠLA FTIČICA

(Tih)

Si došla ti mala ftičica lublena
Vu sončano klet vu brege moje
Rascvetena roža ličeka čerlena
Tu boš našla i ti senje svoje

Nek trsje rodeče vu tvom srco bude
Nek te vlečo bregi kak i mene k sebi
V krilo svoje, te čiste slobode
Nek steza senji ljubav šepče tebi

Zmislj se negda i na starše svoje
Koji so v te kleti živeli veselo
Nek spune se baš se žele tvoje
Tu bo senji tvoji novo cvetje cvelo

17. VIII. 90.

30-IX-79 Polovina
Bromje

5

Dosta si fi mala ficea lublana
Hi sončano troje na bregu moje
Rozovetane sova licea šorena
Tu boš ušla i fi snive troje

Nek vlet storo ova te prisoste
Nek te vlevo bregi nek i mane olcva
Hi krita troje ole paca olakina
Nek ti fite store sama sova šepca

Zmishi se nepala i via storce troje
Boji se tu pili, te niva veselo
Nek spumijo se boš se dele troje
Tu bode življenje trega svetje svelo
oleole Budo

DOSANJAJ SENJE

(Jožeko)

Ti več hodiš dete moje
Puno toga znaš več reči
Stiščeš k meni lice svoje
Nekaj šepčeš ves v sreči

Denes ti je den rojenja
Nek ti puno sreče nosi
Vu življenju saka senja
Blišče droga v kapli rosi

Da na prove pote zideš
Keri pelajo v življenje
Srečen bodi kot got ideš
I dosenjaj svoje senje

17. VIII. 90.

MESEC SE NAPIL

Vu rosi jutra mesec je spal
Tu legel je negda vu noči
Zbudil se da je ne znal
Komaj je držal otprte joči

Nekaj je mrmlal vu bradu sebi
Zgledaval se sim i tam
Čudil se da je na zemli a ne na nebi
Zmislil se je, a unda ga bilo je sram

Ze starim pajdaši bil je pri kleti
I z njimi je zdravice pil
Ostal je duže da jim posveti
Steze, a pijan je bil

Fletno je opral obraz si beli
Lampaš je vužgal i dletel se skriti
Tam de so jutrešnji oblaki cveli
Zarekel se da ne sme više piti

Kaj bi o meni mislila deca
Da vidijo mesec kak srce medeno
Il mesto srpa pekarskoga pereca
I tak mu srom na obrazo ostavil je seno

21. VII. 90.

VULICA VO ZIMI

Senjok sonjelice i veter ledvenec
Zahukani glajži cifrasti lučo
Sever vrožji frče venec
V zanoftice deca hučo

Gruda grudvena, bela i zdena
Huče se para z noseki plovi
Očice bliščo, lica črlena
I cifrasta kapa na glovi

Nogice trepčo, vusnice šepčo
Glosi srečne dece v igrači
Plohtice bele z vetrom dolečo
Vulica novo robočko oblači

Srečna so deca i vulica cela
Zakopano blogo vu snego iščo
Kostanji kak velka bela embrela
Jeden do drugog se stiščo

KO JE TO

Ko to v granjo breze diše
Ko to v grmo gloga kiše

Ko to čez voličko plače
Ko dečecam proši gače

Ko deklicam mosla lasi
Ko se prvi v jutro glasi

Veter to je protuletni
Došel z njim je mesec cvetni

Koj veselje srečo nosi
V kem hodijo deca bosí

28. VII. 90.

ZIŠLI SO SE

Jeno jutro još z rosne trove
Dvo poža goloča zdignjene glove

Zišli se jeso još balavi celi
Jen črni kak noč, drugi sivo beli

Strašil se črni i beli takaj
Jeden i drugi so šteli nazaj

Al golači nemru nazaj iti
Nemaju net hiže i nemro se skriti

Samo so oči zbečili kak roge
I tožili bogi, kaj nemajo noge

30. VII. 90.

ČVRČEK POPEVA

Črn bel, črn bel, črn bela
Jesen je precvela

Večerka stiha mesečino prede
Mesec osvetlil sence je blede

Poslušaj stori te možikoše
Keri v trsju ftice ne ploše

Nego popevilo globoko v noči
Da mu se srečne bliščejo joči

A grozdek skeči kak da mo je moka
Čehulke se pune slatkoga soka

Črn bel, čvrček popeva
Jesen dozreva

ŽELE DEČINSKE

Dečinske so žele največje na sveto
Letijo vu senjam kak čmele po cveto

Čas z reketom letijo v nebeske visine
Ronijo tak nemo vu morske glibine

Najvekši, najjakši na sveto bi bili
O, uni bi, uni se zganjke sveta razotkrili

Saki kak japa bil bi najjakši gazda vu selo
Mel bi troje dece, gorice, a gospodarstvo bi cvelo

31. VII. 90.

JEČMENIKE

Jeno jutro Štefek nas zval: dečki, dečki
Sem našel ječmenike, tu čez pole poprečki

Jaboke so v opčinskem trnaco pri Benji
Došli smo kak škvorci, bilo je kak v senji

Zvezane nogavice prfki jaboki pone
A unda smo čuli Pepeka čovora kak kone

Bežal je i vikal vi faloti poznam vas se
Morali smo odvezat nogavice kaj nas prijal ne

Ostali smo bez jobok, o sramote
Znali smo domaj čeka japa i namočene bote

31. VII. 90.

ŠLIVE I KOPRIVE

Kak indijansko pleme po šikari
Idemo na šlive če nas Pišta ne prevari

Čuli smo ga, tripot je zafučnol kak domenek je bil
Našli smo ga pri vrto, vu grmo se skril

Rekel je, dečki, ja idem prvi, ne vam krivo
Zabežal se i skočil kak jopec na šlivo

Stepal jo, mi smo pak zobali i brali
A unda smo najempot zatečeni stali

Vrisnol je gazda, krodete, proklete vam črevo
Si smo vušli, samo je Pišta ostal na drevo

Hodi doli, ne smeš krasti – a nete me bil
Ne bom, natrgal je koprive i za pleča skril

Prijel ga za roko, a Pišta je vrisnol i zinol
Da mo je kumek v gače koprive porinol

Bežal je i vikal, so rit mo je spečena
Skočil je vo Benjo, godila mo je voda zdena

GAZDA V DVORO

Po dvoriščo se špancera
Kak zlodoj nema mera

Nalokava, pregledava
I kokoši prekorava

Srdit je za sako malo
Do nikoga mo neje stalo

Ze sakim se un potoče
I na deco skočit oče

Gospodar je vo dvoro provi
Kruno nosi vam na glovi

Ostruge mo kak v husara
Joko puno divleg žara

Al mo mama dojde glave
Da se godi pri nam slave

1. VIII. 90.

MI BI SPOLI

Navek se stareši nekam žorijo
Stanite se, japa i mama kričijo

Mi bi pok deca tak v jutro spoli
Stanite se fletno, neste več mali

Jožek nek krave stira na pašo
Mila bo skuhala za frištok kašo

Mi smo več vredili i koce i štalo
Zmetite dvor, delajte i vi malo

Po fruštoko japa i jo idemo na pole
Francek, požuri se, počeši i napoji vole

I tak sako jutro, ne dospeš se oprati
Samo delaj, delaj, a mi bi šteli, mi bi šteli spati

1. VIII. 90.

SENJAL ZOJČEK

Spol je zojček v našem vrto
Imel je jeno i drugo joko otprto

Senjal kak rad bi v Afriko otiti
Tam bi se mogel kak laf srditi

Bil bi laf car na sveto za živine
Drhftali bi si, a un bi ji gledal s visine

Mogel bi slon najvejši biti
Pred njim bi saki moral se skriti

Bi bežali od njega, da je ne pogazi
Je zobil, če sretne miša, primejo ga frazi

Se zbudim, bom ostal zojec tu de sem
Otpral bom bole joči, a zabit bežat ne smem

Tu moja je zemla najdrajša
Moja pola, moja loga najslajša

2. VII. 90.

NAŠ JAPICA

Sosedof Japica je bil mali čoveček
Si smo ga radi meli, saka deklica i deček

Smo ga pitali: Japica kaj bom ja
Ti boš svinski major, se zna

A ja: Ti boš jopici kaputa kefal
A ja: Ti boš svinski srožek stepal

A ja: Ti boš medvedo cipele glancal
A ja: Ti boš kak pevec po ploto tancal

A ja: Ti boš race vodil na špancer
A ja: Ti boš na gmanjo kravski ofecer

A mene je sam pital, deček, kaj bi ti bil
Sam mo rekel: ja sem Jožek i za brata se skril

Pital me još jempot, reči, nej se ništ bojati
Sem mo rekel: ja sem Jožek i to bi štel ostati

2. VII. 90.

ČVRGE I PROVDA

Kakva je to moč il sila
Starša sestra me je zbila

V naši hiži si so starši od mene
I muški i deca i žene

Mama i japa, strina i stric
Meni kak močko velijo šic

Brača? Kre njih dišem na škrge
Podmečo mi noge i delijo čvrge

Lefko je mlajega po glovi biti
Zrosel bom, nete mi se mogli skriti

Onda bojo došli cajti moji
Bote znali kak se provda kroji

3. VII. 90.

VU IGRAČI

Vu igrači rasto dečki
Rosto dečki đurđevečki

Rosto dekle kakti rože
Kak so fajne drogi Bože

Vu igrači sreče cveto
Menjajo se z leta v leto

Dojde vreme bez igrače
Rad nje se i srce plače

Prejdo leta noga kleca
Počno igro tvoja deca

Tak se znova se obroča
V življenje se baš se ploča

3. VII. 90.

ZGOBLENI OBLAK

Stopram je sonce zišlo v jutrejno
Zgledalo nad šumom malo je sejno

To bokčec mali se ploče oblaček
Negdi je trdo zaspal siromaček

Batrovit toplo sonce ga stalo
Ne treba cmizdrit za sako malo

Lefko je tebi, mene so storci tu skrili
Celo noč so pocali i strelom se bili

So za kmice dleteli ko zno kam
A jo sem mali i nemrem biti sam

Mi teca megla reči štela, al ne stigla
jer si več zišlo, zamočala je i v jorek si legla

Jo sem zgubljeni, i navek bom ostal mali oblaček
Kaj jo morem, ostovleni od mame falaček

Ti si bedaček, poglej megla se k tebi zdiže
To tvoja je sestra i tebi je se bliže

Do večerke boš zrosel i vekši boš od svoji
Pokazal boš gadim kak se provda kroji

Če bo treba i ti boš pocal i hital strele
Na te zemli bodo znova droge senje cvele

3. VIII. 90.

SMO ŠTELI BITI JEDNAKI

Net pred bogom smo ne si jednaki
Jeni imajo sega, drugi so siromaki

Mi smo siromaki, al glave bistre
Nosimo zakrpane gače ali čiste

Glodemo korožnjaka i ne smo gladni
Nejdemo v školo vu opravi paradni

Ne groši za hitat, imamo komaj za teke
I teško je gledat druge da jejo oblizeke

A mi smo deca, kaj imajo velke žele
Une so nas grele i za nas cvele

Šteli smo znanja da nej ostali hormaki
Nam ne trebajo oblizeki, samo da smo jednaki

7. VIII. 90.

ŽIVO SREBRO

Istina je, bil sem dečec, ali huncmot provi
Sega se je rojilo vu ti moji mali glovi

Sem počel hoditi vu školo, nemerer kak živo srebro
Ne nišče prešel kraj mene da ne dobil pod rebro

Mesto kraj ploče je bilo zafremano zame
Tu sem klečal, boga molil, stiha bez galame

Tu sem lizal svoje ratničke rane guzanjke
Tu sem zmišlual nove huncmutarije i zganjke

Cela se škola obračala okoli mene
Radi so me meli si i neso hurkali na me

Da pak sem se zbil, sem sega vraga znal splatiti
Prek klope po goli me školnik znal riti zbiti

Jo sem tak vikal da so morali zapreti obloke
Odskakal sem jeno vuro, al nes mogel sedeti od moke

Rekel mi je školnik, ti si vu razredo najbolši dijak
Al si novragast, daj se smeri. Keri ti je vrak

Imel je praf moj stori vočitel, smerilo me življenje
Bil sem meren, ne bilo cajta za norije i senje

8. VIII. 90.

MINIŠTRUVANJE

Je, to so moja babica zmislili i šteli
Da bi miništruval, tak so z župniko domeli

Tak je i zišlo, sem miništruval pri meši rani
A bil sem dečec, v jutro najbolj pospani

O, kak sem bežal od straha po kmici
Čez nepretireni sneg, po kmici k zornici

Tu so me stepali, sem komaj došel k sebi
I ponavnal mešo da kaj pozabil ne bi.

Se je bilo dobro, dok zaspal pri oltaro nesem
So me dnesli v šekeštrijo, sem ne znal de sem

Babica so rekli da me sosed Miška donesel dimo
Betežen sem ležal bormeš fajčas čez zimo.

Da sem prizdravel, japa mi je rekel, miništruval više neš
Kak so deca, sam vu nedelo v cerkvo peš.

Tak je bilo, japa zna kaj je dobro zame
Sako jutro da se stane dene dunjo name.

9. VII. 90.

NEVIDENČIČI

Pripovedal nam je deda snočka po pozdravljeno
Kak je zgedal v kleti nekšno vrožjo sejno

Kak nekakšna živina se v kmico zavlekla
Unda je zavriščala v komino kak da se je spekla

Prijel sem srablivec i nagnol na dušak
Tripot sem plunol v žor i rekel dneši vas vrak

V stroho sem se stisnol kraj kamina v koto
Sem mislil, kak dimo, kaj me čeka na poto

Najempot so na obločko zružili glajži
Veter je zdigel troptine z najži

Z žerjavke je nazoj zdigel se plamen
Zacvokotali so mi zobi, nagnol srablivca i rekel amen

Najempot kak da bi odrezal sega je nestalo
Nevidenčiči so bili, kaj so šteli da ga dalo

Zmolil sem Očenaša, prekrižil lajte
I rekel hote z bogom, dojtji više najte

Tak so mi negda moji starši navuk dali
Da so poklem tretje litre sega videt znali

10. VIII. 90.

NAPUHIJENEC

Kak paon po dvoriščo se šeče
Kreloti spuščene po zemli vleče

Pofarbal je spametno glavo
Čerljenom farbom sivom i plavom

Kak gavaler se šeperi bos
Uvreden je obesil nos

Stalno pučka napuhnjen i slep
Raširil svoj je fehrasti rep

Jo sem najfajšni v tomo dvoro
Zabil to si v glovo noro

Bil je navek čuden svat
Pod sekiro del je vrat

11. VIII. 90.

VRAŽIČEK

Živo, živo, živ živ živ
Navragasti ftiček siv

Zna se zdavnja, fina roba
Kam got dojde se pozoba

Vrak jen mali vu njem živi
Un je pošten drugi krivi.

V kurožnjak zna i po mrako
Med troptinom nojde dlako

Se kaj zgleda se prevroča
Skoče jopček se bez gača

Celo leto v pole leče
A vu jesen dvor pomeče

V zimi čeka na ostanjke
Stalno mesto so mo planjke

A v proleče vu vočnjako
Gosenico vlovi sako

Pok je saka grana čista
Da vu cveto so se blista

Je za hasen živ vražiček
Vropček drogi mali ftiček

11. VIII. 90.

NA STEZI TROGI

Do dedine kleti pela steza bela
Sake fele trogi po sebi je imela

Veter saki den koli vure treče
Stezo pregledava do kleti pomeče

Vuzpot zmete saki list, na te stezi beli
Vuz kojo so kak vu gertlino kostanji precveli

Na podvinjo za počinek mesto svoje ima
Ostorel je kak i deda teško vu breg klima

Pod večer se stiha spuščča, stezo razgledova
Od tih trogi kaj je broji puna mo je glova

Zbriše bormeš da da koji, da se nej zeznalo
Da je k dedi dekla koja navrnola malo

13. VIII. 90.

BOSI VESELAK

Skoče, skoče črni ftič
Z bosim nogam fičfirič

Glovom klima celi den
Črn mo reklec kakti sen

Pak se klajna i pozdovla
Žoti klun pod krelot stovla

Zno zafučnot kak fakin
Gospocki vam un je sin

Štibro kakti grof pobira
De god dojde se prebira

Sladokusec un je pravi
De je grozdja tu se slavi

Si ga znojo da je kos
Veselak če baš je bos

13. VIII. 90.

BETEŽNA MOČKA

Zbetežela močka mala
Doktora je mama zvala

Sigorno se prehladila
V posteli je bokče bila

Pregledal jo je doktor stori
Veli mami, una žori

Sir na cape, vleče vročino
Dejte ji vrhnje to ji bo fino

Recept je tu za „riboglav“
Zeti tri pot na den i se bo prav

Net za boga ne sme bosa iti
Mogli bi ji šlapice zašiti

Na prsa menjajte vročega loja
Presločite jo ne sme biti znoja

Kaj sem dožna, nema mama mera
Bedreno kost, to me gibera.

18. VIII. 90.

ZVEZDE VOŽGONE

Da je mesec pun, a blede so noči
Zvezde bleščijo kak srečne tople joči

Mi smo je deca brojili, do kulko je ko znal
I saki je zvezdo jeno za sebe odebral

Vikali smo ovo je moja, a ovo je moja
Jel kriva il prava, od tulki bilo koja

Znom samo da je moja najsvetleša bila
Nažmirkovala je samo meni, unda se je skrila

Bil sem žalosten, a drugi vičo ovo je moja
Marica me prijela za roko i rekla očes da bo moja i tvoja

Sem bil tiho, al sem ji roko zadržal v šaki
Od unda nas drožijo da smo zalubleni bedaki

Mi smo se gledali i smejali za roke držali
I tak smo zalubleni za navek skup ostali

18. VIII. 90.

KUKOVAČA

Čuli smo jo prvi, kukala je kukovača
Vikala so deca v selo, ovo leto ne bo plača

Ovo leto ne bo plača, se bo išlo kak po konco
Pune bojo štale, koci, žita bojo zrela v sonco

Rekli so nam babica i folili bogo
Nazoj bojo srečni ludi zabili na togo

Kunštna vam je kukovača, neje una za igrati
Ak je dekla f hiži čuje, tu bojo i svati

Če pak se pri kleti čuje tripot zakukati
Rekel nam je deda bo grozdja za brati

Bo vina i veselja, bo krvovih glav
Ne veruvat kukovači či se zeme prav za prav

21. VIII. 90.

SEM PREPLAVAL

Siguren sem da nes počel v školo iti
Vujci so me šteli plavati vočiti

Po obedo saki den s njimi sem se kopal
Pridržovali so me, a jo sem z se četiri klopal

Najlepše je bilo, pod storim grodom v glibonjko
Tam so me spuščali po vodi, deli me na plonjko

A jo sem veslal z rokom i nogami i vode se napil
Navek me jen prijel da fteplat sem se hapil

O, kak so me radi meli, sem jim bil živa igročka
Jempot so me pri melino hitili vo vodo kak močka

Splaval sem do bistra, pijan od vode, kaj reči treba
Jo sem preplaval štimal se i zrosel do neba

Još navek plovam ne po vodi nego čez življenje
Lepo se je zmisliti prešli cajti kak nejlepše senje

22. VIII. 90.

ZELJE

Na polo jenog jutra od zelja glova
Tožila se repi da jo zojec oglodova

Rekla je repa, ti se stolno nekaj fališ
Da si nejfajneša v polu, kaj se unda žališ

Zojec ti da da malko losi poštuca
Makar ti od moke jakše srce kuca

Morala bi za to zgodo imeti zrcalo
Bi vidla da te je dosta još navek ostalo

Rasrdilo se zelje, vudrila mo krv vu glovo
Zmenilo mo listje forbo vu črleno plovero

Vezda glove imajo, zeleno i črleno perje
Čudi se repa, ne zna više kero je ve provo zelje

Samo još navek zeleno zojec globa kak i predi
Črleno je pocoprano, to vam je posredi

9. IX. 90.

MOJ DEDA

Deda i jo smo pajdoši od da sem se narodil
Nanošal me v vanjkošo i španceral dok sem prehodil

Semo me je vučil, a kakve je pripovesti znal
Večkrat mi je pripovedal, dok nesem zaspal

Me vučil da poznam sakoga ftiča po zgledo
Pok zakaj vrobec skoče, zakaj močki predo

Živine sem znal po trogo, medveda, voka, lisico
Srno, jelena, kravo telico domočo i divjjo prasico

Poznam kukovačo prostačo, šojko lampačo, sovo modračo
Vrano brblačo, raco tračo i srako tračlačo

Štigleca fajno ftico, kosa fučkalico i slavuja pevalico
Koj popevkom trudno deco pela v postelico

Ve vidite kaj i kulko moj deda vredi
Un se zno i druge vuči, moj deda sedi

31. VIII. 90.

ČEHOLE

Veselijo se deca da pri hiži so čehole
Tu se sega čuje zganjki, pripovesti i šole

Babice so v koto sedele i molile litanije
I pazile na dekcle kaj delajo norije

Muški bi po novadi o rato vodili spominek
Dokončali so navek nekakšni novi dominek

Koli pol noči dojdo dečki kaj pelajo dekcle dimo
To vam tak ide, se fnogi oženijo čez zimo

A da se posprovi perje i prestrejo stoli
Ve se stopram vidi kak se bogek moli

Naštimajo se štromenti, o kak znojo igrati
Začne se hopsati, vriskati, smejati

Vino je na stolo, gibanico nosi mati
Kak se tanca perje leti, nemrejo prestati

Mi smo deca pospali da se išlo dimo
Hodilo se po čeholaj tak čez celo zimo

Hodili so isto tak i po selo trači
Bez njih nemre, dok v selo je klafrači naši po domači.

De se je i dobro pije bormeš je veselo
Kak je bilo, kaj je bilo, pitajte vu selo

3. IX. 90.

KOVOČ

Moj školec Tonček je bil dober dijak
Opetovnico je zbavil kak-tak

Japa mo rekel nemreš više dale iti
Moraš v naok drugač nemre biti

Božek fala bode jeno mesto manje v hiži
A ti gazdi dober bodi sveti te križ prekriži

Tonček si je kovačijo zebal
Pri Hortijo je gazdi i jel i spal

V roki mo je stolno il bat il macola
Jok je dečec more bormeš zdiči kola

Konjem držal je kopita
Jen je dober drugi rita

Meh kovočki z merom gozi
Da od moke jezik plozi

Pot mo se po telo zleva
Al je srečen i popeva

Potkovo je prvo zvinol
Gazda mo od čuda zinol

Od unda ga ima rat
Tonček mo je sin i brat

2. VII. 90.

Bilješka o piscu

Božo Hlastec rođen je 19. siječnja 1923. godine u Ludbregu. Osnovnu građansku školu završio je u Ludbregu, a srednju tehničku građevinskog smjera u Zagrebu. Po zanimanju bio je građevinski tehničar. Radio je u očevu građevinskom obrtu. Tijekom Drugog svjetskog rata uključio se u antifašističku borbu. Nakon rata radio je na građevinskim poslovima u Ludbregu, a od 1953. godine živi u Samoboru sa suprugom Anom i kćeri Jasminkom. Uključuje se u kulturni život. Jedan je od osnivača Ogranka Matice hrvatske u Samoboru, u sklopu koje je imao važnu ulogu u hrvatskom proljeću. Nakon suprugine smrti 1990. godine preselio se u Varaždin, provevši zadnje godine života s kćeri i njezinom obitelji. Umro je 26. siječnja 1994. godine.

Kajkavske pjesme pisao je od rane mladosti. Objavljeno mu je pet samostalnih zbirki: ***Stari poti*** (1970.), ***Zvezde nad Samoborom*** (1971.), ***Podravske senje*** (1977.), ***Na zemli tragi*** (1980.), ***Lubavne popevke*** (1989.). Pjesme su mu objavljivane i u *Samoborskim novinama*, časopisu *Kaj* i *Kajkavskom kalendaru*, a zastupljen je i u antologijama i zbornicima kajkavskog pjesništva (*Zeleni bregi Zeline*, *Hrvatska zemljica*). Nagrađivan je na smotrama kajkavskog pjesništva u Zlataru, Samoboru i Krapini. Tridesetak njegovih pjesama je uglazbljeno.

SADRŽAJ

Predgovor	5
------------------------	---

stare pesme

Spomen	10
Prešel je dan	11
Znenada sem došel	12
Ančici	13
Dok se zmislím	14
Kletva	15
Nesem te poslušal	16
Nebo se plavi	17
Na počeko	18
rukopis <i>Na počeko</i>	

Pri Dravi	20
Žetva	21
Pečenice	22
Ciklame	23
Lipa	24
Šefek	25
Noč je	26
Trnine	27
V železnici	28
Sosede	29
Seromak, veselak	30
rukopis <i>Seromak, veselak</i>	

Ludi	32
Se ste mi zeli	33
Sakomo bo kraj	34

Podrezana krila.....	35
Sonca bi štel.....	36
Rujan.....	37
Veter.....	38
rukopis <i>Veter</i>	

dečinske popevke

Si došla ftičica.....	42
rukopis <i>Si došla ftičica</i>	
Dosanjaj senje.....	44
Mesec se napil.....	45
Vulica vo zimi.....	46
Ko je to.....	47
Zišli so se.....	48
Čvrček popeva.....	49
Žele dečinske.....	50
Ječmenike.....	51
Šlive i koprive.....	52
Gazda v dvoro.....	53
Mi bi spoli.....	54
Senjal zojček.....	55
Naš Japica.....	56
Čvrge i provda.....	57
Vu igrači.....	58
Zgobleni oblak.....	59
Smo šтели biti jednaki.....	60
Živo srebro.....	61
Miništruvanje.....	62
Nevidenčiči.....	63
Napuhjenec.....	64
Vražiček.....	65

Na stezi trogi	66
Bosi veselak	67
Betežna močka	68
Zvezde vužgone	69
Kukovača	70
Sem preplaval	71
Zelje	72
Moj deda	73
Čehole	74
Kovoč	75
Bilješka o piscu	76

Oblikovanje naslovnice
Aleksandar Horvat

Tisak
Printex, Čakovec

Grafička obrada
AVIEM

Naklada
300

“...pjesme po kojima se Hlastec uklapa u kontekst zavičajnih pjesnika, ukorijenjenih u prirodu svoga kraja iz koje pejzažnim motivima, počesto personificiranima, progovaraju o općeljudskim strepnjama i preispitivanjima. U zavičajnim slikama, mirisima i okusima krajolik je tek odslik pjesnikove unutrašnjosti, u nokturalnom će ugođaju, kraj vode, u žetvi, trninama i posječnoj lipi progovoriti slutnja i strepnja uznemirenog i nostalgичnog lfrskog ja. A onda, pjesnik će progovoriti o ljudima, u pjesmama različitih tonaliteta: od onih humorističkih do žestokih, žučljivih, u rasponu od bučno komičnog pa tiho potresnog do snažno ukazujućeg na ljudske jale i nedosljednosti...” - Lidija Novosel, prof.